

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

Cap. XX. Saxonia superior.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13167

CAPVT XX.

Saxonia Superior.

§. 1. *Archiepiscopatus Magdeburgensis, Archeuesché de Magdebourg.*

MAGDEBURGVM: *Magdebourg, Germanicè Meibourg, hoc est Burgus Puellarum, vnde Parthenopolis, quia hîc tres Charites filia Veneris colebantur: Hanc ab Hunnis vastatam restituit Editha Othonis primi coniux, ac multis priuilegiis auxit; sita est ad Albim vbi Infulam facit.*

Stasfurtum: Stasfort.

Osfeldia: Osfeld, ad Fl. Aleram Alre.

Volmerstera: Volmerstet, seu Volmstaden, ad confluentias Ohroe, & Elbe.

Vanfleba: Vansleben, ad Fl. Ohroe.

Vormilisa: Vormlitz, ad Fl. Strumam.

COMITATVS DARBIENSIS { *Darbicum: Darby, ad Fl. Al-*
la Comté de Darby. bim, loco egregiè riguo.

§. 2. *Marchia, seu Marchionatus Brandeburgensis, la Marche, ou le Marquisat de Brandebourg.*

VETVS
MARCHIA
aliter
SUPERIOR

la vieille Marche.

TANGERMVND A: *Tangermond, caput huius partis, olim Marchionis sedes, ad Fl. Tanger, vbi iungitur Albi Fl.*

Gardeleba: Gardelieben, ad Fl. Bise, vbi procedit ex lacu.

Stendalia: Steindal, ad initia Fluuij Vecht.

Osterburgum: Osterburg, ad Fl. Vecht.

Schaufa: Schausen, ad prædictum amnem.

Soltuedelia: Soltuedel, ad confl. Ietze, & Dume Fl.

NO- CVSTRINVM: *Custrin, Principis aliquando sedes, ad*
VA | *confluentias Oderæ, & Vartæ.*

Parall. Geogr. Tom. II.

S

- MAR- } Falkenburgum : *Falkembourg*, cum castro in finibus
 POMERANICÆ.
 LANZBERGA : *Lantzberg*, ad Fl. Vartam.
 CHIA } Soddinum : *Soddin*, in rupe non procul à Fl. *Miczel*, qui
 cadit in Vartam.
 la nou- } DOMINIUM { Sterneberga : *Sterneberg*, in syluâ non
 uelle } STERNE- } procul à Fl. *Ilanck*.
 Marche. } BERGENSE, } Sunenberga : *Sunenberg*, Gallis *Sone-*
la Seigneurie } *bourg*, fedes olim Magistri Melitenfis;
de Sterneberg. } hanc possedit Ernestus qui egregiam
 fratri nauauit operam.
 MAR- } BRANDEBURGVM : *Brandembourg*, quam à Brenno Sueuo-
 rum Duce conditam ante Christum putant indigenæ,
 quem etiam credunt diripuisse Romam : vrbs ampla
 est ad Fl. *Hauel*.
 CHIA } BERLINVM : *Berlin*, iam creditur primaria totius Mar-
 chie, eaque munitissima, & Principis fedes ad Fl.
Goylam la Goyle.
 ME- } Francofurtum ad Oderam : *Francfort sur l'Oder*, sui iuris
 Reip. ad instar, & immunis ab omnibus vectigalibus,
 DIA, } atque portoriis.
 Lubusia : *Lubus*, ad Fl. Oderam.
 Furtseualdia : *Furstenwald*, ad Goylam.
 la Mar- } Britesa : *Britzen*, ad Oderam.
 che du } Strasburgum : *Strasburg*, in regiunculâ dictâ *Vker Mark*.
 milieu, } Hauelburgum : *Hauelburg*, primaria tractus *Prignis*, ad
 ou } Albim.
 moyen- } Valsenakum : *Valsenak*, ad prædictum amnem.
 ne. } Spandauia : *Spandauu*, ad confl. Haueli & Goylæ Fl.
 Rapinum duplex, antiquum & nouum, *Alt Rapin*, *Neuu-*
rapin, vnde Comitatus.

§. 3. Saxonia Electoralis, la Saxe Electorale.

NVM. I. Ducatus Saxonia, le Duché de Saxe.

VITEMBERGA, & Witeberga, aliter Albiburgus : *Viteberg*, &
Vitemberg, ad Fl. Albim, paulò postquam hausit Elsterem, seu

Picam nigrā, *Schwarz Elster*, à Vitikindo Principe Saxone capite familiæ Saxonicæ nomen trahit, non à candidis montibus; cùm hîc mons nullus. Lutheri concionibus famosa fuit, vbi & Monachum egit in cœnobio Eremitarum quod fundarat Fridericus III. quod postea in Collegium conuersum est.

Beltziga: *Beltzik*, ad Fl. cognominem qui cadit in Adam l'Ad.

Bitterfeldia: *Bitterfeld*, ad Fl. Muldam.

Hertzberga: *Hertzberg*, ad Esterem nigrum.

Vissemburgum: *Vveißembourg*, ad Fl. Visam *Veise*.

N V M. 2. *Marchionatus Misniae*, le Marquisat de Misnie, ou Missen.

MISNA: *Missen* Germanicè, ad Albim vbi riuulum Misnum haurit. Olim habuit in monte vicino tria castra Principis, Episcopi, & Consulis, seu Burgrauij; sed hoc deiectum est. Celebratur ligneo suo ponte miri artificij, Collegio olim cœnobio S. Afræ, vbi centum pueri aluntur.

Dresda: *Dresden*, seu *Dresen*, à tribus lacubus dicta, ad Albim vbi ponte lapideo iungitur sitque vrbs Dipolis; munitissima, Electoris sedes, Gazophylacium & Armamentarium instructissimum.

LIPSIA: *Lipfk*, ad Fl. Picam *Elster*, credita huius regionis Metropolis, libera ciuitas, & pugnâ Sueci, atque victoriâ celebris.

Friberga: *Friberk*, ad Fl. Muldam non procul à Sudetis, seu Bohæmicis montibus, culta & diues ob vicinas fodinas.

Torganum: *Torgau*, ad Albim, in illustri loco sita, vnde Sclauicè *speculam* vox illa sonat. Olim suos habuit Comites: A quibusdam Saxonix tribuitur; certè huius Prouinciæ hîc omnes Conuentus fiunt; laudatur à zytho suo, *la Biere de Torgau*.

Nouoburgum: *Naumbourg*, ad Fl. Salam in quam Episcopatus Cizensis translatus.

Vurzena: *Vurtzen*, Episcopalis ad Muldam cum arce olim, Comitatus caput.

Merfoburgum, seu Martispurgum: *Mersburg*, ad Salam condita à Meroueo Francorum Rege, quem Germani Merbigium dixerunt. Episcopalis est, & ab Episcopo vicinæ vrbes nonnullæ pendent, huius sedis conditor Carolus Magnus.

Chemnicium: *Kemnitz*, ad Fl. cognominem, vbi cœnobium S. Benedicti locuples, à Regibus Francis conditum.

Anneberga: *Anneberg*, in monte Schenebergo *Scheneberg*, ad metallicorum commoditatem à Georgio Saxonix Duce condita.

Lisnikum: *Lisnik*, Petri Appiani patria, ad Fl. Muldam.

DVCATVS AL-
DENBURGEN-
SIS, *Duché d'Al-*
denbourg.

Aldenburgum: *Aldembourg*, antea Pliffemburgum à Fl. *Pleiff*, cui adiacet. Comitatus olim Imperij caput erat, nunc in eâ vrbe Duces commorantur.

OSTLANDIA
REGIVNCVLA

Osterland.

Osterfeldia: *Osterfeld*, medio itinere inter Elystrum & Muldam.

Grima: *Grim*, cum arce ad Muldam, quam aliqui Latine loquentes perperam, Cremonam dici volunt: Academia est, sub Duce Saxonix.

THVRINGIÆ PARS } de quâ mox agemus §. 7.

LVSATIA } de quâ in Bohæmiâ pluribus.

§. 4. *Voiglandia*, la Voigtland.

S A- } ADORFVM: *Adorf*, præcipuum Voiglandix oppidum,
X O- } sic dictum quasi *Hapdorf*, hoc est *faltus ville*, quia ibi
N I- } faltus religiosus. Dicta autem est Regio à Voigtris,
C A } seu præfectis, qui hinc olim à Romanis missi præerant.
Plaua: *Plauu*, ad Elystrum *Eilster*, quasi *Carulea vallis*,
ab Henrico nobili Voigto illustrata.
Veida: *Vveiden*, à Fluvio cognomine qui hinc cadit in
Elystrum, olim Comitatus *de Glisberg*: à Comitibus factis religionis causâ celebratur.
Coburgium: *Coburg*.
Cronacum: *Cronak*, de quibus in Franconiâ dictum est.

BRAN- } Culembachium: *Culembach*. } de quibus actum in
DEBVR- } Hoffa: *Hoff*. } Franconiâ, quæ hanc
GICA } Blasseburgum: *Blasse-* } Voiglandix partem
} *bourg*. } decerpit.

§. 5. Principatus Anhaltinus, Principauté d'Anhalt.

DESSAVIA: *Dessau*, ad Fl. Albim, Principis sede nobilis, eiusque Consilio.

Serueſta: *Zerbst*, vbi castrum Principis luculentum, vrbs diues, cuius zythum in Franconiâ vino antefertur.

Bernburgum: *Bernbourg*, vbi Princeps quoque sæpiſſimè verſatur.

Anhaltium: *Anhalt*, castrum destructum ab Episcopo Magdeburgensi.

Balleba maior: *Balleben le Gros*, vrbecula lauta.

Gunſtesberga: *Gunthersberg*, ad Fl. Selkam *Selk*.

COMITATVS ASCANIENSIS, Comié d'Ascanien. { *Ascania: Ascanien*, castrum olim permunitum.
Ascherleba: Ascherleben vrbecula lepida, loco peramœno sita, Principis deliciae ad lacum cognominem, & confl. *Viperæ & Eine*.

EPISCO- { *Hala, seu Salinæ: Hall*, hîc Salinæ detectæ per suam
 PATVS { qui in hâc aquam volutus ad Solem albicare cœpit.
 HAL- { *Brempta: Brempt*, Episcopi sedes.
 LENSIS { *Gunterberga: Gunterberg*, castrum amœnum.

§. 6. Ducatus Grubenacensis, Duché de Grubenagen.

Grubenacum: *Grubenagen*, ad Fluvium Markam *Mark*.

Eambeka: *Eiambek*, non procul à confl. *Rhum*, & *Mark*.

COMITATVS PLESSENSIS { *Plessa: Pleiß*, ad Fluvium cognominem qui
 { mox cadit in *Rumam*.

§. 7. Thuringia, vel Duringia, Lantgraviat de Thuringe.

DITIO ARCHIEPISCOPATI, MOGUNTINI, { *ERFVRDIA: Erfurt, seu Erford*, ad Fl. Ieram, à quo
 & nomen accepit, vrbs maxima & regiunculæ ad
 instar, antea *Merbigsburgum* à *Merouco* Franco-
 rum Rege, postea *Ierefurdia*, quasi *Ieræ vadum*:
 alij malunt ab *Erfo* quodam molitore qui hîc *Va-*
 dum laternâ transitoris ostentabat ne aberrarent.
 Academiâ suâ est illustris, & Arce quam *S. Cyriaci*

S iij

- nominant. Hanc licet sibi vindicet Moguntinus, est tamen Imperialis, & sui iuris.
- le pays de l'Arch. de Mayence. EISCHFELDIA, Pays d'Eischfeld. } Hiltingestadium: *Hilingenstad*, vbi Soc. nostræ Collegium, ad Fl. *Vnstrut*.
Doderstadium: *Doderstad*, ad Fl. *Viper*.
Lindauium: *Lindaun*, ad Fl. *Rumam*.
- DITIO SAXONICI ELEGTORIS, le pays Electoral. } Treffurtium: *Treffurt*, aliter *Dreffurt*, ad *Vifurgina*.
Cruteberga: *Creutberg*.
Heldrunge: *Heldrunge*, ad *Fluuiolum* qui mox cadit in *Vnstrut*.
Keula: *Keule*, in montanis situm oppidulum.
- DITIO DVCIS VIMARIENSIS } VIMARIA: *Veimar*, Latinè magis *Vinaria*, vel *Viuar*ia, ad *Fluuiolum* *Lotam*, vbi castellum *Ducis* pulcherrimum, horti cultissimi in quos Fl. *Ilm* deriuatus est.
Gotha: *Gothen*, seu *Gotha*, ad Fl. *Leinam*, vrbs sapientata bello: arx eius *Grimmestein*, diruta est.
Iena: *Iene*, ad *Salam* Fl. *Academia* illustrissima, in quâ docuit *Iustus Lipsius*.
Guttenhufa: *Guttenhausen*.
- DITIO DVCIS ISENACENSIS } ISENACVM: *Isenach*, quod dictum à *Iside* *Ægyptiæ* Deâ fabulantur nonnulli, sed vulgò exploduntur: situm est ad confl. *Nessæ*, & *Horfel*.
Vartoburgum: *Vartbourg*, arx inexpugnabilis ad Fl. *Horfel*.
Schnuaburgum: *Schnuabourg*, castrum vnde Comitatus nomen, ad Fl. *Schnuorge*.
Arnostatum: *Arnstat*, in prædicto Comitatu ad confl. *Velgæ*, & *Ieræ*, *Velg*, & *Ier*.
- VRBES IMPERIALES THVRINGIÆ } MVLHVSIVM Thuringiæ: *Mulhausen*, & *Mulhusen*, ad Fl. *Vnstrum* *Vnstrut*, sic dicta est vrbs illa quasi molaris domus, olim pessimè accepta ab *Henrico Leone*; Imperialis est.
NORTHVSIA: *Northusen*, vrbs Imperialis & libera ad Fl. *Zorge*, in colle sita ex parte. Condita est à *Merouingio Francorum Rege*, vel reparata vt in-

*villes libres
de Thuringe.*

digenæ volunt; credunt enim eius conditorem Theodosium secundum, vnde & antè Theodosianam appellatam ferunt, quod etiam litteris aureis in saxo scriptum ostendunt.

ERFORDIA: *Erford* { de qua suprâ.

GLICHEN-
SIS
COMITAT. { *Glichia: Clikén*, castrum in monte, non procul à Fluvio *Or.*
*le Comté de
Gleichen.* { *Tonna: Tonne*, in regione inter *Nessam* & *Vnstrum Fl.*
 { *Ordorfium castrum: Ordorf*, ad *Fl. Or.*

§. 8. *Comitatus antiquæ Thuringia.*

MANS-
FELD-
DIENSIS
COMIT. { *MANSFELDIA: Mansfeld*, ad *Fl. Vipera*, fortè sic dicta à prælio in quo acerrimè dimicatum à viro nempe & campo; sita est in radicibus montis *Meliboci*; castrum habet munitissimum, & in hac regione æs nobile effoditur.
*Comté de
Mansfeld.* { *Vipera: Vippa*, ad *Fl. Vipera*, qui aliter *Alt-Vipper* cognominatur.
 { *Eisleba* ciuitas: *Esleben*, in loco perferaci condita.
 { *Alstatium: Alstat*, ad *Fl. Ranam*, cui *Sala* & *Vster*, per paludes connectuntur.

REGEN-
STINVS
COMIT. { *Regenstinum castrum: Regenstein.*
*Comté de
Regenstein.* { *Verningeroda: Verningerod*, Domini caput.
 { *Gerueroda: Gerurod.*
 { *Quedelinburgum: Quedlinbourg*, Abbatia prædicatorum, cuius Abbatissa Imperij Princeps ex Saxonicâ familiâ, Lutherana est.

STOLBERGEN-
SIS COMITAT. { *Stolberga: Stolberg*, castrum peruetus ab
Comté de Stolberg. { *Othone* quodam nobili Romano conditum.

HOENSTI-
NVS CO-
MITATVS { *Hoënstinum castrum: Hoënstein*, Comitis *Schwartzenburgensis.*
C. d' Hoënstein. { *Iaëra: Iaër*, vrbecula satis lauta ad Fluvium *Vipper.*